

prima instanță: L. Holevițaia
instanța de apel: M. Guzun, N. Simciuc, Iu. Cotruță

3r-54/17

DECIZIE

24 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea
Ion Druță

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu privire la nesoluționarea în termen a cererii din 07 iulie 2016, obligarea Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat să accepte trecerea la cheltuieli a sumei de 9390741,43 lei

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, prin care a fost restituită cererea de apel declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov

constată:

La 21 octombrie 2015, SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău cu privire la obligarea Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău să elibereze factură fiscală pe numele SRL „Plugarul” pentru a putea trece la cheltuieli, costul mijloacelor fixe, suma de 9390741,43 lei, inclusiv TVA în mărime de 417994 lei.

În motivarea acțiunii a invocat că în baza hotărârii Judecătorei Economice de Circumscripție din 15 septembrie 2011, SRL „Plugarul” a fost obligat să elibereze SRL „Corina” factură fiscală în valoare de 9 390 741, 43 lei, inclusiv TVA în mărime de 417 994, 61 lei.

Menționează că la 20 iulie 2012, executorul judecătoresc Nicolae Nicolaescu, în baza hotărârii respective, a intentat procedura de executare.

Ulterior, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 iulie 2013, SRL „Plugarul” a fost declarată insolubilă. Iar, în legătură cu aceasta toate facturile fiscale au fost retrase de Inspectoratul Fiscal de Stat.

Sușține că la momentul declarării SRL „Plugarul” ca fiind insolubilă, hotărârea Judecătorei Economice de Circumscripție din 11 septembrie 2011, nu a fost executată.

Remarcă că între SRL „Corina” și SRL „Plugarul” au existat relații contractuale, în urma cărora s-au procurat bunuri în valoare de 9 390 741, 43 lei, inclusiv TVA în mărime de 417 994, 61 lei.

Astfel, consideră că suma de 417 994,61 lei poate fi trecută în contul TVA, în baza hotărârii Judecătorei Economice de Circumscripție din 15 septembrie 2011, deoarece SRL „Corina” dispune de factura fiscală în baza hotărârii judecătorești, iar pentru neîndeplinirea obligațiilor altor agenți economici, SRL „Corina” nu poate purta răspundere.

Afirmă că obligațiunea de prezentare a declarației TVA, cât și nimicirea stocurilor de facturi fiscale este pusă în sarcina agentului economic împreună cu colaboratorii serviciului fiscal, dar nu a cumpărătorului.

La fel, în competența SRL „Corina” nu intră obligațiunea de a verifica corectitudinea apartenenței facturilor fiscale ale furnizorilor.

Consideră că organele fiscale sunt responsabile de asigurarea colectării depline și la termen a impozitelor și taxelor de la contribuabili, de aceea achitarea în buget a TVA, fiind o obligație fiscală a vânzătorului nu poate fi pusă pe seama consumatorului de valori materiale și servicii procurate.

Remarcă că la 14 septembrie 2015, a depus cerere prealabilă la IFS, dar până în prezent nu a primit nici un răspuns.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 102 alin. (1) și (6) Cod fiscal, art. 3, 16, 22-25 din Legea contenciosului administrativ, art. 5, 6, 166 CPC.

Solicită admiterea acțiunii și obligarea Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău să elibereze factură fiscală pe numele SRL „Plugarul”, pentru a putea trece la cheltuieli, costul mijloacelor fixe, suma de 9390741,43 lei, inclusiv TVA în mărime de 417994,61 lei.

La 08 iunie 2016, în cadrul ședinței de judecată, SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov a înaintat cerere de concretizare a cerințelor, solicitând constatarea că IFS pe mun. Chișinău nu a dat răspuns la cererea prealabilă din 09 septembrie 2015, în termenul legal și obligarea IFS pe mun. Chișinău să accepte trecerea la cheltuieli, costul mijloacelor fixe, a sumei de 9390741,43 lei.

La 28 septembrie 2016, SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov a înaintat o altă cerere de concretizare a cerințelor către Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, solicitând a recunoaște ca fiind ilegal refuzul IFS pe mun. Chișinău și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat de a soluționa în termen cererea din 07 iulie 2016, depusă de SRL „Corina” și obligarea IFS pe mun. Chișinău și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat să accepte trecerea la cheltuieli, capitolul: costul mijloacelor fixe, a sumei de 9390741,43 lei, inclusiv TVA în mărime de 417994,61 lei.

Prin încheierea protocolară din 30 septembrie 2016, cererea de concretizare a cerințelor a fost primită spre examinare.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 09 decembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca nefondată.

La 12 decembrie 2016, SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 09 decembrie 2016, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizi de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel nemotivată depusă de SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov și s-a acordat apelantului un termen de 10 zile de la data recepționării copiei încheierii pentru depunerea cererii de apel motivate.

S-a comunicat apelantului că dacă nu va lichida neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu se va considera depusă și va fi restituită.

Totodată, a fost stabilită data ședinței pentru 21 martie 2017, ora 12:00, pentru soluționarea chestiunii privind punerea pe rol a cererii de apel.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, a fost respinsă cererea reprezentantului reclamantului SRL „Corina” cu privire la reluarea procesului și prelungirea termenului de procedură.

A fost restituită cererea de apel declarată de SRL „Corina”, reprezentată de avocata Natalia Covaliov, în legătură cu faptul că apelanta nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit.

La 24 martie 2017, SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii recurate, cu restituirea pricinii spre examinare în instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și care urmează a fi casată.

Explică că despre încheierea instanței de apel din 31 ianuarie 2017, prin care nu s-a dat curs apelului declarat, reprezentantul SRL „Corina”, avocatul Natalia Covaliov a aflat abia la 21 martie 2017, în cadrul ședinței de judecată, deoarece SRL „Corina” nu a transmis reprezentantului său plicul, dar a informat-o prin apel telefonic despre data ședinței.

Totodată, menționează că în plicul recepționat de la Curtea de Apel, se afla doar citația, fără încheierea din 31 ianuarie 2017.

Consideră că nedepunerea cererii de apel motivate în termenul stabilit, nu-i poate limita dreptul la justiție, or, cererea de apel motivată a fost depusă la 16 martie 2017, înainte de data fixată a ședinței de judecată.

Referindu-se la prevederile art. 368 alin. (1) CPC, indică că urmează a fi reținut că legislația în vigoare nu stabilește un termen expres pentru înlăturarea neajunsurilor, însă se presupune a fi un termen rezonabil și suficient pentru apelant pentru a efectua anumite acțiuni procesuale prealabil desfășurării ședinței de examinare a cererii de apel.

Astfel, susține că la aplicarea prevederilor art. 369 alin. (1) CPC, termenul limită acordat de către instanța pentru înlăturarea neajunsurilor urmează să fie unul

rezonabil și să coincidă cu data și ora ședinței de judecată în cadrul căreia să fie constatat au fost sau nu respectate toate condițiile pentru declararea apelului.

Accentuează că cererea de apel motivată a fost depusă la 16 martie 2017, iar ședința a avut loc la 21 martie 2017, prin urmare, depunerea apelului motivat la 16 martie 2017, nu a periclitat și tergiversat examinarea cauzei.

Remarcă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO.

La 19 mai 2017, Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a depus referință, prin care a solicitat de a respinge recursul declarat de SRL „Corina” ca fiind neîntemeiat.

Tot, la 19 mai 2017, Serviciul Fiscal de Stat a depus referința, prin care solicită respingerea recursului declarata de SRL „Corina” și menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

La caz, se constată că recurentul a declarat recursul împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, la 24 martie 2017. Astfel, s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa încheierea instanței de apel cu restituirea pricinii în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

La caz, din materialele dosarului, se constată că la 12 decembrie 2016, SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 09 decembrie 2016.

Prin încheierea din 31 ianuarie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel nemotivate declarată de SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov la 12 decembrie 2016, fiind obligat apelantul să depună cerere de apel motivată, în termen de 10 zile de la data recepționării copiei încheierii.

Totodată, apelantul SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov a fost preîntâmpinat despre restituirea cererii de apel în cazul neînlăturării neajunsurilor. Ședința de soluționare a chestiunii privind punerea pe rol a cererii de apel a fost stabilită pentru data de 21 martie 2017.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de

stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Actele pricinii atestă că SRL „Corina” a înlăturat neajunsul cererii de apel prin depunerea apelului motivat la 16 martie 2017, iar prin încheierea instanței de apel din 21 martie 2017, a fost respinsă cererea reprezentantului apelantului SRL „Corina” cu privire la reluarea procesului și prelungirea termenului de procedură și restituită cererea de apel declarată de SRL „Corina”.

La adoptarea acestei soluții instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. a) CPC, care statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC.

Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel cu privire la restituirea cererii de apel depusă de SRL „Corina”, nu poate fi menținută, acțiunile instanței de apel urmând a fi apreciate ca un formalism excesiv, care îngrădește accesul justițiabilului la justiție.

În susținerea acestei opinii se va reține că, deși prin încheierea din 31 ianuarie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel nemotivate declarată de SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov și acordată posibilitatea apelantului de a înlătura neajunsurile cererii de apel, termenul acordat de instanță de 10 zile de la data recepționării copiei încheierii, este unul insuficient.

Mai mult că, pentru a clarifica indicațiile impuse de către instanță justițiabilului și în interesul acestuia, instanța de apel nu a operat, la stabilirea termenului de înlăturare a neajunsurilor cererii de apel, cu noțiuni și termene concrete a datei limită în care apelantul trebuia să prezinte actul procesual.

Or, SRL „Corina” la 16 martie 2017, dată ce ar constitui un termen rezonabil pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, și până la ședința de judecată numită pentru data de 21 martie 2017, a depus apel motivat, prin urmare a înlăturat neajunsurile cererii de apel.

Drept urmare, în speță important este de menționat că Curtea Europeană de nenumărate ori s-a expus că o interpretare deosebit de strictă a regulilor de procedură în instanțele naționale (formalism excesiv) poate priva reclamantii de dreptul lor la acces la instanță.

Astfel, în cazul *Beles și alții împotriva Republicii Czeche*, nr. 47273/99, 12 noiembrie 2002, Curtea Europeană a examinat o situație juridică care era reglementată de două acte legislative aparent contradictorii și care generau confuzie, unde a declarat că problema nu este doar în interpretarea normelor materiale, dar că regulile de procedură au fost construite în așa fel că cererea reclamantilor a fost împiedicată să fie examinată în fond, cu riscul asociat că dreptul lor la apărare efectivă din partea instanțelor să fi fost încălcat... Curtea consideră că refuzul de a examina litigiul în fond de către instanțele interne pe baza unei interpretări deosebit de riguroase făcută de ele a unei reguli de procedură a adus atingere însăși substanței dreptului reclamantilor la un tribunal, parte componentă a dreptului lor la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 a Convenției.

La caz, este de notat și faptul că dreptul la o cale de atac este consfințit în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, în jurisprudența sa constantă Înalta Curte a reiterat că articolul 6 §1 din Convenție nu garantează dreptul la apel asupra unei hotărâri de primă instanță. Cu toate acestea, atunci când dreptul intern prevede un drept la apel, procedura respectivă va fi examinată ca o extensiune a procesului de judecată și, prin urmare, va constitui un drept garantat de articolul 6 din Convenție.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul declarat de SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea încheierii recurate și remiterea cauzei pentru examinarea cererii de apel în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de SRL „Corina”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Corina” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu privire la nesoluționarea în termen a cererii din 07 iulie 2016, obligarea Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat să accepte trecerea la cheltuieli a sumei de 9390741,43 lei, cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea cererii de apel în fond.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță